Eduskunnan perustuslakivaliokunta

Viite:
Asiantuntijapyyntönne 28.9.2018

Asia:
Hallituksen esitys eduskunnalle Tuomioistuinvirastoa koskevaksi lainsäädännöksi
(HE 136/2018 vp)

Tuomioistuinviraston perustaminen korostaa tuomioistuinten perustuslaissa turvattua riippumattomuutta. Se luo lisäksi mahdollisuuksia kehittää tuomioistuinten toimintaedellytyksiä ja toimintaa ja siten osaltaan edistää perustuslaissa niin ikään turvatun oikeusturvan toteutumista.

Esitetyssä tuomioistuinlain uuden 19 a luvun 2 §:ssä Tuomioistuinvirastolle säädettävät tehtävät eivät ole sellaisia, että ne vaarantaisivat yksittäisten tuomioistuinten lainkäyttötoiminnan riippumattomuutta. Tätä on vielä pyritty varmistamaan velvoittamalla mainitun luvun 3 §:ssä Tuomioistuinvirasto ottamaan toiminnassaan huomioon tuomioistuinten riippumattomuus ja ylimmille tuomioistuimille perustuslaissa säädetyt tehtävät ja asema.

Arvioni mukaan säädösehdotus on huolellisesti valmisteltu ja se ei sisällä perustuslain tai ihmisoikeussopimusten velvoitteiden kannalta ongelmallisia kohtia. Kiinnitän kuitenkin huomiota seuraavaan Tuomioistuinvirastolle säädettäviä tehtäviä koskevaan kysymykseen.

Hallituksen esityksen mukaan Tuomioistuinvirastolle siirrettäisiin oikeusministeriöltä tuomioistuinlaitosta koskevat keskushallintotehtävät lukuun ottamatta muun ohella tuomioistuinlaitoksen henkilöstön virkaehtosopimuksia ja virkajärjestelyä koskevaa toimivaltaa. Etenkin tuomioistuinten virkojen perustamiseen, lakkauttamiseen ja siirtämiseen liittyvän toimivallan säilyttäminen oikeusministeriöllä vähentää tuomioistuinviraston perustamisen tosiasiallista merkitystä tuomioistuinten riippumattomuuden turvaajana. Se on siten ristiriidassa viraston perustamisen keskeisimmän tavoitteen kanssa.

Käyntiosoite Snellmaninkatu 1 A, Helsinki
Postiosoite PL 20, 00023 Valtioneuvosto
Puhelin 0295 16001
Telefaksi 09 160 23975
e-mail etunimi.sukunimi@okv.fi
Internet www.okv.fi

Pidän tuomioistuinten rakenteellisen riippumattomuuden mahdollisimman laajojen takeiden toteuttamiseksi tärkeänä, että mahdollisimman pian Tuomioistuinviraston toiminnan käynnistyttyä selvitetään keinot virkajärjestelytoimivallan antamiseen virastolle, mikäli sitä ei arvioida voitavan tehdä jo virastoa perustettaessa. Tehtävien siirtämisen joutuisuuden varmistamiseksi saattaisi olla perusteltua asettaa siirtämiselle jo nyt määräaika.

Oikeuskansleri Tuomas Pöysti

OIKEUSKANSLERINVIRASTO

Käyntiosoite Snellmaninkatu 1 A, Helsinki
Postiosoite PL 20, 00023 Valtioneuvosto
Puhelin 0295 16001
Telefaksi 09 160 23975
e-mail etunimi.sukunimi@okv.fi
Internet www.okv.fi